

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

JHT Janne Virtasen toiminnan tutkinta – tilintarkastajan velvollisuus kehittää ja ylläpitää ammattitaitoa

Tilintarkastuslautakunnan päätös 27.8.2024

Päätöksen diaarinumero: PRH/265/10000/2024

Asian vireilletulo

Tilintarkastusvalvonta on oma-aloitteisesti aloittanut JHT Janne Virtasen toimintaa koskevan tutkinnan tilintarkastusvalvonnalle toimitetuissa tilintarkastajan valvontatietoilmoituksissa havaittujen puutteiden takia. Asia on kirjattu vireille tutkinta-asiana 29.1.2024.

Tilintarkastusvalvonta on havainnut, että JHT Virtanen on antamissaan valvontatietoilmoituksissa raportoinut ajanjaksolla 1.7.2017–30.6.2023 suorittaneensa 0 kappaletta JHT-toimeksiantoja ja yhteensä 0 tuntia julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetun lain mukaisia tilintarkastustehtäviä.

Tilintarkastusvalvonta oli päivämäärillä 15.3.2021 (tarkastelujakso 1.7.2017–30.6.2020), 28.3.2022 (tarkastelujakso 1.7.2018–30.6.2021) ja 20.12.2022 (tarkastelujakso 1.7.2019–30.6.2022) lähettänyt JHT Virtaselle palautekirjeet, joissa Virtaselle on kerrottu, että hänellä ei ole riittävää määrää tilintarkastustehtäviä ja/tai niihin käytettyjä tunteja. Kirjeissä on muistutettu, että JHT-tilintarkastajalta edellytetään HT-tilintarkastajan vaatimuksen lisäksi vähintään 200 tuntia JHT-tehtäviä. Virtasta on kirjeissä kehoitettu korjaamaan havaitut puutteet.

Viimeisimmässä, 20.12.2022 päivätyssä kirjeessä asetettu määräaika puutteiden korjaamiseksi on ollut 30.6.2023 mennessä. Kirjeessä on todettu, että jos puutetta ei ole korjattu annettuun määräaikaan mennessä, asia siirretään PRH:n oikeudellisen yksikön valvontatiimin käsiteltäväksi jatkotoimenpiteitä varten.

Saaduista palautekirjeistä huolimatta Virtanen ei ollut valvontatietoilmoituksissaan raportoinut yhtään JHT-tehtäviin käytettyä tuntia, joten asia saatettiin vireille tutkinta-asiana.

Tilintarkastusvalvonnan selvityspyyntö

Tilintarkastusvalvonta on 6.6.2024 lähetetyllä selvityspyyntöllä pyytänyt JHT Virtasta antamaan tutkinta-asiassa selvityksen havaittujen puutteiden johdosta viimeistään 27.6.2024. Virtasta kehoitettiin tuomaan selvityksessään esiin sellaiset seikat, jotka ovat olennaisia arvioitaessa sitä, onko hänen toimintansa ollut tilintarkastuslain ja hyvän tilintarkastustavan mukaista ja täytyvätkö hänen kohdallaan edelleen JHT-tilintarkastajan hyväksymisen edellytykset. Tilintarkastusvalvonta ei saanut tilintarkastajalta selvitystä määräpäivään mennessä, joten tilintarkastusvalvonta on uudelleen 31.7.2024 pyytänyt JHT Virtaselta selvitystä viimeistään 9.8.2024 mennessä.

Tilintarkastajan selvitys

JHT Virtanen on 31.7.2024 antanut tilintarkastusvalvonnalle selvityksen. Selvityksessään Virtanen on tuonut esille, että hänen vastauksensa on kesälomien vuoksi jäänyt antamatta. Virtanen myöntää, että hänellä ei ole ollut JHT-auktorisoinnin mukaisia tilintarkastustehtäviä vaadittavaa määrää, ja kertoo hyväksyvänsä täysin, jos JHT-auktorisointi otetaan pois.

Muu selvitys

Tilintarkastuslautakunnalla on ollut asian käsittelyssä käytössään Virtasen tilintarkastusvalvonnalle antamat valvontatietoilmoitukset ajanjaksoja 1.7.2017–30.6.2023 koskien sekä tilintarkastusvalvonnan Virtaselle lähettämät palautekirjeet, joilla tilintarkastusvalvonta oli kehottanut Virtasta korjaamaan JHT-tehtävien määrää koskevat puutteet.

Ratkaisu

Tilintarkastuslautakunta antaa JHT Virtaselle varoituksen.

Perustelut

Tilintarkastuslain (1141/2015, jatkossa myös ”TTL”) 4 luvun 2 §:n mukaan tilintarkastaja on velvollinen pitämään yllä ja kehittämään ammattitaitoaan. Tilintarkastuslain esitöiden mukaan säännös ilmentää tilintarkastusdirektiivin 13 artiklan mukaista jatkuvan koulutuksen vaatimusta (HE 254/2014 s. 60).

Tilintarkastusvalvonnan tehtävänä on tilintarkastuslain 7 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti valvoa, että tilintarkastajat toimivat tilintarkastuslain mukaisesti, ylläpitävät ja kehittävät ammattitaitoaan ja säilyttävät hyväksymisen edellytykset. Tilintarkastuslain esitöiden mukaan valvonnan lisäksi ammattitaidon ylläpitämisen ja kehittämisen ohjeistaminen kuuluu tilintarkastusvalvonnan tehtäviin (HE 254/2014 s. 60).

Tilintarkastusvalvonnan antama ohje ”Vaatimukset tilintarkastajan hyväksymisen edellytysten säilyttämiseksi ja ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi”

Tilintarkastusvalvonnan antaman, 1.7.2017 voimaan tulleen ohjeen mukaisesti JHT-tilintarkastajan ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen edellyttää toimintaa lakisääteisissä tilintarkastuslain 1 luvun 1 § 1 momentin 1 kohdan mukaisissa tilintarkastustehtävissä sekä lisäksi toimintaa julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetun lain (1142/2015) 1 luvun 1 § 1 momentin mukaisissa tilintarkastustehtävissä tai näihin rinnastettavissa tehtävissä sekä riittävän laajaa koulutusta.

Annettu ohje edellyttää JHT-tilintarkastajalta vähintään 200 tuntia julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetun lain (1142/2015) mukaisia tilintarkastustehtäviä kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana.

Ohjeessa on kerrottu, että ammattitaidon ylläpitämistä ja kehittämistä arvioidaan vuosittain tilintarkastajien raportointikaudelta antamien valvontatietojen perusteella. Raportointikausi on 1.7.-30.6. Arviointi tehdään raportointikauden päättymistä edeltävältä kolmen vuoden tarkastelujaksolta.

Arvio JHT Virtasen toiminnasta

JHT Virtanen on antamissaan valvontatietoilmoituksissa raportoinut ajanjaksolla 1.7.2017–30.6.2023 suorittaneensa 0 kappaletta JHT-toimeksiantoja ja yhteensä 0 tuntia julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetun lain mukaisia tilintarkastustehtäviä.

JHT Virtasta oli 15.3.2021, 28.3.2022 ja 20.12.2022 lähetyillä kirjeillä muistutettu JHT-tilintarkastajia koskevista vaatimuksista sekä kehoitettu korjaamaan havaitut puutteet. Virtanen ei kuitenkaan raportoinut yhtään JHT-tehtäviin käytettyä tuntia valvontatietoilmoituksillaan myöskään kyseisten palautekirjeiden jälkeen.

JHT Virtanen on selvityksessään myöntänyt, että hänellä ei ole ollut JHT-auktorisoinnin mukaisia tilintarkastustehtäviä vaadittavaa määrää.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että saadun selvityksen perusteella tilintarkastusvalvonnan ohjeessa edellytetty määrä julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuksesta annetun lain mukaisille tilintarkastustehtäville tai näihin rinnastettaville tehtäville ei ole täytynyt kolmen vuoden tarkastelujaksolla 1.7.2020–30.6.2023. Puutteita on ollut myös aikaisemmilla kolmen vuoden tarkastelujaksoilla.

Tilintarkastuslautakunta toteaa, että tilintarkastajalla on velvollisuus ylläpitää ja kehittää JHT-auktorisoinnin edellyttämää ammattitaitoa koko sen ajan kuin hänen hyväksyntänsä JHT-tilintarkastajaksi on voimassa. Tilintarkastajan on aina mahdollista itse pyynnöstä lakkauttaa JHT-auktorisointinsa, jolloin

häntä eivät enää koske JHT-auktorisoinnin edellyttämät vaatimukset. Tilintarkastaja ei voi kuitenkaan jäädä asiassa passiiviseksi.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että JHT Virtasella olisi ollut riittävästi aikaa saattaa toimintansa tilintarkastusvalvonnan ohjeen edellyttämälle tasolle, koska häntä oli kolmeen otteeseen muistutettu siitä, että tilintarkastusvalvonnan ohjeessa asetetut kriteerit eivät hänen kohdallaan täyty. Viranomaisen kehotuksista huolimatta Virtanen ei ollut korjannut puutetta.

Tilintarkastuslautakunta katsoo, että JHT Virtanen on menetellyt tilintarkastuslain 4 luvun 2 §:n vastaisesti, kun hän on laiminlyönyt JHT-auktorisoinnin edellyttämän ammattitaidon ylläpitämistä ja kehittämistä. Valvontatietoilmoitustensa perusteella Virtanen ei JHT-auktorisoinnin voimassa ollessa 6 vuoden ajanjaksolla 1.7.2017–30.6.2023 ollut suorittanut lainkaan JHT-toimeksiantoja, eikä myöskään korjannut puutetta saaduista kehotuksista huolimatta.

Seuraamuksen määräämisessä huomioon otettavat seikat

Tilintarkastuslain 10 luvun 1 §:n mukaan huomautus on riittävä seuraamus, jos tilintarkastajan moitittava menettely on vähäinen, siihen liittyy lieventäviä asianhaaroja tai se on taloudellisesti vähämerkityksellinen. Jos edellä tarkoitettu menettely on sellainen, että huomautusta ei pidetä riittävänä seuraamuksena, tilintarkastuslautakunnan tulee antaa tilintarkastajalle varoitus. Lain 10 luvun 7 §:n mukaan seuraamuksesta päätettäessä on otettava huomioon kaikki asiaankuuluvat seikat.

JHT Virtaselle ei ole aikaisemmin määrätty tilintarkastuslain 10 luvun mukaisia seuraamuksia.

Tilintarkastaja on laiminlyönyt JHT-hyväksynnän edellyttämän osaamisen ylläpitämistä usean vuoden ajan siten, että JHT-toimeksiantoja ei ole ollut lainkaan. Asiassa ei ole ilmennyt, että JHT Virtanen olisi pyrkinyt korjaamaan puutetta saamiensa palautekirjeiden johdosta.

Huomioiden kyseessä olevan puutteen laatu, tilintarkastajan laiminlyönnin kesto ja piittaamattomuus saaduista viranomaisen kehotuksista tilintarkastuslautakunta katsoo, että tilintarkastuslain 10 luvun 1 §:n 1 momentin mukainen huomautus ei ole riittävä seuraamus Virtasen menettelystä.

Tilintarkastuslautakunta antaa JHT Virtaselle varoituksen menettelystään JHT-tilintarkastajana.

Sovelletut säännökset

Tilintarkastuslaki (1141/2015) 1 luku 1 §, 4 luku 2 §, 3 §, 7 luku 2 §, 5 §, 10 luku 1 §, 7 §

Valitusoikeus

JHT Virtasella on oikeus valittaa tästä päätöksestä Helsingin hallinto-oikeuteen.

Asian ratkaisseet tilintarkastuslautakunnan jäsenet

Pekka Pajamo (puheenjohtaja), Jussi Heiskanen (varapuheenjohtaja), Ari Ahti, Mari Arala, Antti Fredriksson, Lasse Niemi, Riikka Rannikko, Anders Tallberg

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Tilintarkastuslautakunta
Pekka Pajamo
Tilintarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Silvia Fager
Esittelijä
Tilintarkastusvalvonta